

Artikel van de maand – September 2013

Missiologische waarnemingen in het NT (18) – 2 & 3 Johannes

Door Dr. Steef van 't Slot

Johannes vermaant zijn lezers elkaar met liefde en waarheid te benaderen, waarvan hij zelf een voorbeeld¹ is. Christus' liefde is diens bewijs dat een zending door Hem gezonden is.²

De gemeente waartoe Johannes zich richt was er waarschijnlijk al jaren, toch was het nodig de Godheid van Christus³ te benadrukken en te waarschuwen tegen wie dat ontkennen.⁴ Met dit hoofdthema wil Johannes vals onderwijs stoppen.

Zelfs in kerken met goede discipelschap training kan ketterij insluipen. Zolang zendingen invloed hebben in gemeenten die ze gesticht hebben, moeten ze blijven waarschuwen tegen onkruidzaaiers⁵ en hun onderwijs.

Johannes was positief en blij over 'sommigen ... die in de waarheid wandelen',⁶ implicerend dat anderen in die gemeente dat niet deden. Hij waarschuwt de dwalende schapen in algemene termen.⁷ Hij heeft geen genade met valse leraren, die hij verleiders en antichristen noemt.⁸ Zijn radicale taal herinnert aan de terminologie die Jezus tegen de Farizeeën gebruikte.⁹

Johannes roept opnieuw op tot gehoorzaamheid.¹⁰ Hij zegt: 'je zult niet gehoorzaam zijn tenzij je overtuigd bent van de noodzaak daartoe. Dat gebeurt alleen als je persoonlijke verantwoording neemt, wat een eigenschap is van wie Christus niet slechts als Redder 'huren' maar Hem werkelijk hun Heer maken. Wie hierin tekort schiet valt als er vervolging komt.'¹¹

Johannes valt de 'eens-gered-altijd-gered' leer aan:¹² 'ieder die niet *doorgaat* in de leer van Christus heeft God niet'. Het is mogelijk die leer te verwaarlozen door onverschilligheid of keus en je redding te verliezen. Het vroege gnosticisme leerde losbandigheid en immoraliteit, en dat heilig leven niet loont omdat je redding niet kunt verliezen. Redding is echter voor wie volhardt tot het eind.¹³ Daarom moeten we geen evangelisatiecampagnes houden en dan

¹ 2 Joh.:1

² Joh. 13:35 'Hierdoor zullen alle mensen weten dat jullie Mijn discipelen zijn, wanneer jullie elkaar liefhebben'

³ 2 Joh.:3

⁴ :7-11

⁵ Matt. 13:24-30,36-43

⁶ 2 Joh. :4

⁷ :8,9a,11

⁸ :7

⁹ Matt. 12:34; 15:7-9; 22:18;23

¹⁰ 2 Joh.:6, vergelijk met 1 Joh. 2:3-6; 3:22,24; 5:3

¹¹ Matt. 13:5-7,20-22

¹² 2 Joh.:9 (mijn cursivering)

¹³ Matt. 10:22; 24:13

nieuwe gelovigen aan zichzelf overlaten, omdat ze ‘eens en voor altijd gered zijn’. Zulke mensen kunnen terugvallen wanneer discipelschap training ontbreekt, en het geloof verliezen.

Johannes zegt niet dat we de normale beleefdheid achterwege moeten laten tegen mensen die christen zeggen te zijn maar dwalen in de leer.¹⁴ Als hij zegt ze ‘niet thuis uit te nodigen’ bedoelt hij ‘geef hen geen toegang tot je gemeenteleden’. Dat stemt overeen met andere verzen.¹⁵ Een valse leraar ‘verwelkomen’ betekent: zijn leer onderschrijven. Leiders die geen standpunt innemen tegen valse leraren worden hun medeplichtigen.¹⁶

Eén van de vreugden van zendingswerk is het voorrecht te reizen en mensen te ontmoeten.¹⁷ Volgens Johannes is mondeling contact effectiever voor goede relaties, dan schrijven alleen.¹⁸

In zijn laatste brief zien we wat aspecten van *zendingspartnerschap*.¹⁹ De broeders waarover Johannes spreekt waren door zijn gemeente in Efeze uitgezonden en bezochten onderweg Gaius en diens gemeente. Zo hielden ze contact tussen beide kerken. Deze zendingen berichtten positief over Gaius’ geestelijke leven en over hoe hij hen geholpen had. Deze hulp lijkt te hebben bestaan uit gastvrijheid en reisfacilitering, financieel, praktisch, of beide.²⁰

Hoewel deze werkers vreemden voor Gaius waren, voelde hij zich niet door hen opgelicht. In tegendeel, hij voelde zich bevoorrecht voor hen te kunnen zorgen. Johannes’ woorden ‘je bent trouw in wat je voor de broeders doet’²¹ toont een betrouwbare gewoonte. Was gastvrijheid Gaius’ *gave*? Het was zeker zijn *keus*. Johannes bemoedigt hem ermee door te gaan.²²

Die zendingen waren uitgegaan om Jezus te prediken onder heidenen, van wie ze geen hulp ontvingen. Daarom waren ze afhankelijk van hulp van Gods mensen.²³ Johannes stelt niet dat zendingen giften van ongelovigen moeten weigeren. Er zijn ‘schapen’ onder hen die zendingen zullen willen helpen,²⁴ zonder condities. Zulke giften mogen dankbaar aanvaard worden en moeten alleen geweigerd worden wanneer de gever probeert Gods werkers ermee te manipuleren. Giften mogen uiteraard wel voor bepaalde doelen *bestemd* worden.

Als hij over partnerschap ontwikkeling in het ruimere Lichaam van Christus spreekt, gebruikt hij het woord ‘wij’. *Wij* horen samen te werken voor de waarheid.²⁵ Dat sluit de zendingen, Johannes’ gemeente als zender en die van Gaius als plaatselijke facilitator in. Als alle drie de partijen bijdragen wat ze kunnen, is er een echte zendingspartnerschap ontwikkeld.

Helaas hebben sommige gemeenten een ‘Diotrefes’ in hun midden: iemand die gekant is tegen zendingswerk.²⁶ De weerstand van Diotrefes was erg vijandig. Hij ‘wilde graag de eerste zijn, niets met ons te maken hebben, roddelde en weigerde de broeders te

¹⁴ 2 Joh.:10

¹⁵ :1,13

¹⁶ :11

¹⁷ :12

¹⁸ Zie ook 3 Joh.:14

¹⁹ :3-8

²⁰ :3,5,6a,7a,6,8a

²¹ :5

²² :6b

²³ :7,8

²⁴ Matt. 25:32-40

²⁵ 3 Joh.:8

²⁶ :9,10

verwelkomen'. Zijn vijandigheid en agressie waren zo sterk tegen hen die zendingen herbergden, dat hij hen excommuniceerde. Johannes besloot tot een bezoek om dit gezwel niet dieper te laten rotten, zodat verdere schade aan de gemeente voorkomen kon worden.